IN1150: Logiske metoder

Forelesning 2

Kapittel 3 og 4:

Semantikk for utsagnslogikk og utsagnslogiske begreper

Luna Artemis Midttun Hukkelberg (hun/henne) arthuk@uio.no

Tolkning av utsagnslogiske formler

$(P \wedge Q)$

P

0 betyr usant

1 betyr sant

$(\wedge \rightarrow \neg)$

$(P \wedge Q($

Sannhetsverdier til atomære formler

M: "Jeg kan se månen"

Vi kan si at M har sannhetsverdi: 0

G: Jeg er glad

G har verd: 1

G

Sannhetsverdier til sammensatte formler

F	¬F
0	1
1	0

F	G	(F ∧ G)
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

F	G	(F ∨ G)
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

F	G	(F → G)
0	0	1
0	1	1
1	0	0
1	1	1

$(P \wedge \neg Q)$: 1

P: 1
Q: 0

$\neg Q$: 1

Sannhetsverdien til implikasjoner

G: Jeg bor i Gøteborg
S: Jeg bor i Sverige

$G \to S$ "Hvis jeg bor i gøteborg, så bor jeg i sverige"

G	S	$(G \to S)$	
0	0	1	"Jeg bor ikke i G, ikke i S"
0	1	1	"Jog bor ikke i G, men bor i S"
1	0	0	"Jeg bor i G, men ikke i S"
1	1	1	"Jeg bor i G og bor i S"

Valuasjoner

Tilordning $P:1$
$Q:0$

Vi har da en valuasjon v

v gjør P sann
v gjør Q usann

v gjør $\neg Q$ sann

v gjør $(P \wedge \neg Q)$ sann

Tilordning $P:1$
$Q:1$

↓

Valuasjon v'

v' gjør P sann

v' gjør $\neg Q$ usann

v' gjør $(P \wedge \neg Q)$ usann

Sannhetsverditabeller

P	Q	(P	∧	¬	Q)
0	0	0	0	1	0
0	1	0	0	0	1
1	0	1	1	1	0
1	1	1	0	0	1

$5 + (3 \cdot 7)$

$$P \Longleftrightarrow \neg\neg P$$

Logisk ekvivalens

Eksempel: P og $\neg\neg P$ er ekvivalente

Si vi har en valuasjon v

Hvis v gjør P sann, så gjør v $\neg P$ usann

så gjør v $\neg\neg P$ sann

Hvis v gjør $\neg\neg P$ sann, så gjør v $\neg P$ usann

så gjør v P sann

Eksempel: $(P \wedge Q)$ og $(P \vee Q)$ er ikke ekvivalente

v gjør $(P \wedge Q)$ sann

v gjør P sann
Q sann

v gjør $(P \vee Q)$ sann

v gjør $(P \vee Q)$ sann

det kan hende v gjør

P sann
Q usann

da gjør v $(P \wedge Q)$ usann

Vanlige og nyttige ekvivalenser

$(A \wedge B) \Longleftrightarrow (B \wedge A)$

$(A \vee B) \Longleftrightarrow (B \vee A)$

$\neg(A \vee B) \Longleftrightarrow (\neg A \wedge \neg B)$

$\neg(A \wedge B) \Longleftrightarrow (\neg A \vee \neg B)$

Flere på s. 36

Logisk konsekvens

Si vi har to formler, F og G.

Hvis alle valuasjoner som gjør F sann også gjør G sann, så er G en logisk konsekvens av F.

$F \Rightarrow G$

$$(P \wedge Q) \Rightarrow (P \vee Q)$$

Si vi har en mengde M som inneholder formler.

Hvis alle valuasjoner som gjør alle formlene i M sanne også gjør F sann, så er F en logisk konsekvens av M.

$M \models F$

$\{P, (P \to Q)\} \models Q$

P	Q	P	(P → Q)	Q
0	0	0	1	0
0	1	0	1	1
1	0	1	0	0
1	1	1	1	1

✓

$(P \to Q) \implies (P \to (Q \vee R))$

P	Q	R	$(P \to Q)$	$(P \to (Q \vee R))$	
0	0	0	1	1	0
0	0	1	1	1	1
0	1	0	1	1	1
0	1	1	1	1	1
1	0	0	0	0	0
1	0	1	0	1	1
1	1	0	1	1	1
1	1	1	1	1	1

Gyldige argumenter

Gyldige argumenter

Hvis jeg ser månen, så er jeg glad	$M \rightarrow G$
Jeg ser månen	M
Jeg er glad	G

$\{(M \rightarrow G), M\} \models G$

Hvis jeg ser månen, så er jeg glad	$M \rightarrow G$
Jeg er ikke glad	$\neg G$
Jeg ser ikke månen	$\neg M$

$$\{(M \rightarrow G), \neg G\} \models \neg M$$

M	G	$(M \rightarrow G)$	$\neg G$	$\neg M$
0	0	1	1	1
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	1	1	0	0

Ikke et gyldig argument

Hvis jeg ser månen, så er jeg glad	$M \to G$
Jeg ser ikke månen	$\neg M$
Jeg er ikke glad	$\neg G$

M	G	$M \to G$	$\neg M$	$\neg G$
0	0	1	1	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	1
1	1	1	0	0

Oppfyllbar,

Falsifiserbar,

Tautologi,

Kontradiksjon

Oppfyllbar: F er oppfyllbar hvis det finnes en valuasjon som gjør den sann

$(P \to Q)$ er oppfyllbar

$(P \wedge \neg P)$ er ikke oppfyllbar

Falsifiserbar: F er falsifiserbar hvis det finnes en valuasjon som gjør den usann

$(P \to Q)$ er falsifiserbar

$(P \vee \neg P)$ er ikke falsifiserbar

F er en tautologi hvis alle valuasjoner gjør den sann

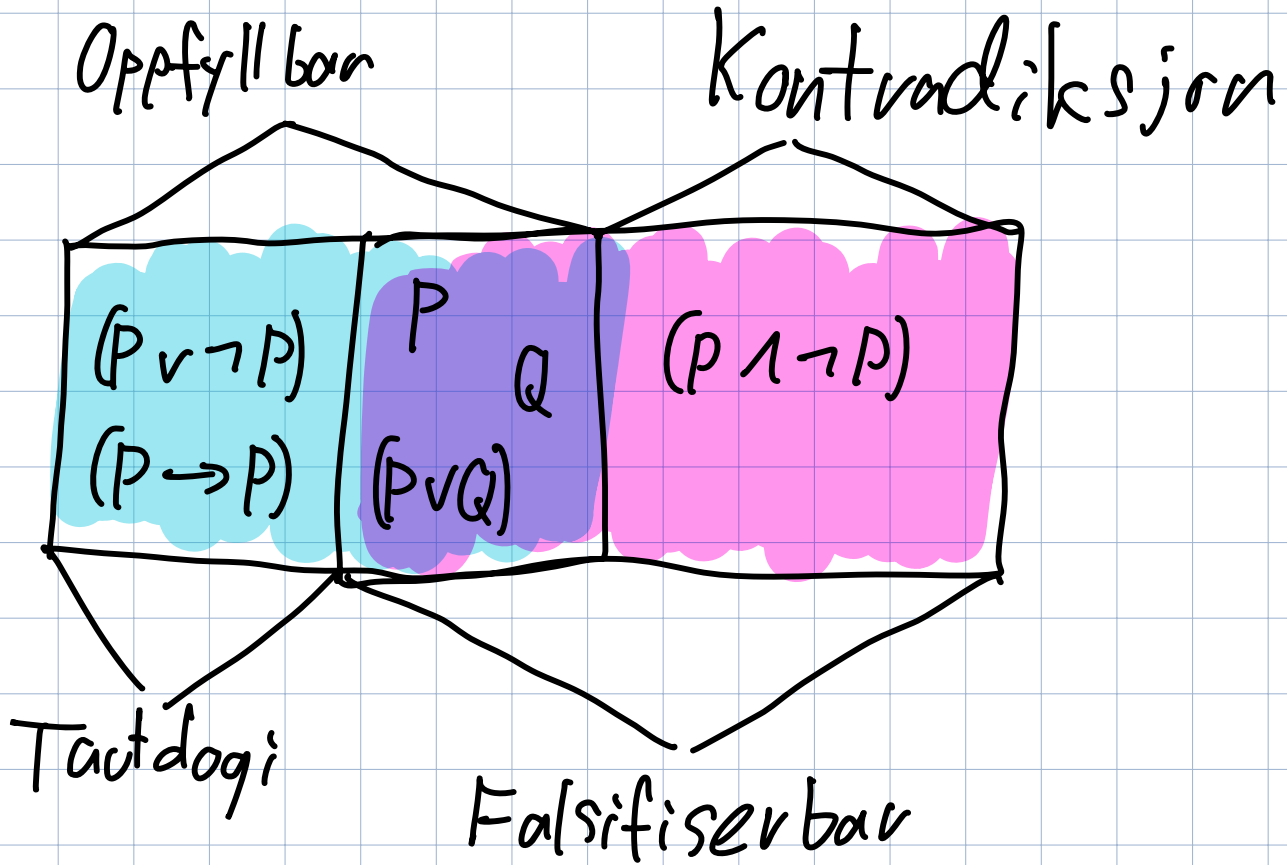
$(P \vee \neg P)$ er en tautologi

P er ikke en tautdogi

F er en kontradiksjon hvis alle valuasjoner gjør den usann

$(P \wedge \neg P)$ er en kontradiksjon

P er ikke

Oppfyllbar
Kontradiksjon
(P v ¬P)
(P → P)
P
Q
(P v Q)
(P ∧ ¬P)
Tautologi
Falsifiserbar